ground. –2 Imperishable, permanent; °रुष् inveterate enmity. –3 [न च्योतति क्षरति; च्युत्-क. न. त.] Not melting away or perishing, not leaking or dripping. —त: 1 N. of Vishṇu; of the Almighty being; यस्मान्न च्युतपूर्वोहमच्युतस्तेन कर्मणा Bhâg, गच्छाम्यच्युतदर्शनेन K. P. 5. (where अ° also means 'one who is firm, does not yield to passions'). –3 N. of a plant, Morinda Tinctoria. –4 A sort of poetical composition containing 12 cantos.–**Comp.** —अग्रज: [ष. त.] N. of Balarâma or Indra. —अंगज:, -पुत्र:, -आत्मज: N. of Cupid, son of Kṛishṇa and Rukmiṇî. —आवास:, -वास: the sacred fig-tree. —ज: [पं. त.] a class of Jaina deities said to have been produced from Vishṇu —स्थलं N. of a place in the Punjab.

अज् 1 P. (optionally replaced by the root वी in non-conjugational tenses; अजति, आर्जीत्, अजितुं) 1 To go. –2 To drive, lead. –3 To throw, cast (used with prepositions found only in Vedic literature). [cf. L. *ago*; Gr. *ago*; Zend *az*].

अज *a.* [न जायते; जन्-ड. न. त.] Unborn, existing from all eternity; यो मामजमनादिं च वेत्ति लोकमहेश्वरं Bg. 10. 3; अजस्य गृहतो जन्म R. 10. 24. —ज: 1 The 'unborn,' epithet of the Almighty Being; न हि जातो न जायेऽहं न जनिष्ये कदाचन । क्षेत्रज्ञ: सर्वभूतानां तस्मादहमज: स्मृत: ॥ Mb.; also a N. of Vishṇu, *Siva* or Brahmâ. –2 The (individual) soul (जीव); अजो नित्य: शाश्वतोयं पुराणो न हन्यते हन्यमाने शरीरे Bg. 2. 20. – 3 A ram, he-goat (अजेन ब्रह्मणा दक्षयज्ञभंगसमये मेषरूपग्रहणेन पलायमानत्वात् अजाधिष्ठितरूपवत्त्वात् मेषस्य उपचारात् अजत्वं Tv.]. –4 The sign Aries.–5 A sort of corn or grain; अजैर्यष्टव्यं तत्राजा व्रीहय: Pt. 3. –6 Mover, leader (Ved.), said of Indra, Maruts, Rudra &c.; a drove. –7 N. of a mineral substance (माक्षिकधातु). –8 N. of the Moon or Kâmadeva (आत् विष्णोर्जायते इति; cf. चंद्रमा मनसो जात:). –9 A vehicle of the sun. –10 N. of the father of Dasaratha and grand-father of Râma; so called because he was born on the Brâhma Muhûrta. –11 N. of a *Ṛishi*.–**Comp.** —अद: [अजं अत्तीति; अद्-घञ्] N. of the ancestor of a warrior tribe, P. IV. 1. 71. —अदनी [अजैः तृप्त्या अन्यैः दु:खस्पर्शत्वेपि अद्यते; अद् कर्मणि ल्युट्] a kind of prickly nightshade, दुरालभा (Mar. धमासा). —अंची [अजस्य अंत्रमिव अंत्रं तदाकारवती मंजरी यस्या:] N. of a pot-herb Convolvulus Argenteus, नीलबुह्मा. —अविकं [अजाश्चावयश्च तेषां समाहार: द्वंद्व] goats and sheep; small cattle; अजाविकं तु संरुद्धे Ms. 8 235. —अश्वं goats and horses. (–श्व:) the Sun or Pûshan, who has goats for his horses. —एकपाद्-द: [अजस्य छागस्य एक: पाद इव पादो यस्य] N. of one of the 11 Rudras, or of the asterism पूर्वाभाद्रपदा presided over by that deity. —एडकं [अजाश्च एडकाश्च तेषां समाहार:] goats and rams. —कर्ण:, -कर्णक: [अजस्य कर्ण इव पर्ण यस्य-स्वार्थे कन्] N. of the plant असनवृक्ष Terminalia Alata Tomentosa; of another tree साल Shorea Robusta. —गंधा [अजस्य गंध इव गंधो यस्या: सा] the shrubby basil, वनयामानी. —गंधिका a kind of वर्वरीशाक (Mar. तिलवणी, कानफोडी). —गंधिनी = अजशृंगी q.v. —गर: [अजं छागं गिरति भक्षयति; गृ–अच्] a huge serpent (boa constrictor) who is said to swallow goats. (–री) N. of a plant. —गल See अजागल below. —गल्लिका [अजस्य गल इव] an infantile disease (Mentagra). —जीव:, -जीविक: [अजैस्तथारणेन जीवति; अजा एव जीविका यस्य वा] a goat-herd; so –°प:, –°पाल:. —दंडी [अजस्य ब्रह्मणो दंडो यस्या: सा] ब्रह्मदंडी a kind of plant (ब्रह्मणो यज्ञार्थदंडस्य तदीयकाष्ठेन करणात् तथात्वं). —देवता 1. N. of the 25th asterism. 2. fire, the presiding deity of goats (रौद्री धेनुर्विनिर्दिष्टा छाग आग्नेय उच्यते). —नामक: [अज: नाम यस्य स: कप्] a mineral substance. —पति: 1. the best of goats. 2. N. of Mars; lord of the sign Aries. —पथ: = अजवीथि: q. v. —पद:, -पाद्-द: N. of a Rudra; See अजैकपाद above. —बंधु: [अजस्य बंधुरिव मूर्खत्वात्] a fool (silly like the goat). —भक्ष: [अजैर्भक्ष्यते असौ भक्ष्-कर्मणि घञ्] N. of the वर्वरी plant (the leaves of which are very dear to goats). —मांसु *a.* Ved. bleating like a goat. —मार: [अजं मारयति विक्रयार्थं; मृ–णिच्–अण्] 1. a butcher. 2. N. of a country (the modern Ajmeer, which, it is supposed, formerly abounded in butchers). —मीढ: [अजो मीढो यज्ञे सिक्तो यस्य ब.] 1. N. of the place called Ajmeer. 2. N. of the eldest son of Hasti, born in the family of Puru, son of Yayâti. 3. surname of Yudhishṭhira. —मुख *a.* goat-faced. (–ख:) N. of a Prajâpati (Daksha.) When Daksha reviled *Siva* at his sacrificial session, Vîrabhadra pulled out his face, and afterwards at the request of *Siva* himself he put up a goat's face in place of the original human one. (–खी) N. of a Râkshasî kept to watch over Sîtâ in the Asoka garden at Laṅkâ. —मोदा, -मोदिका [अजस्य मोद इव मोदो गंधो यस्या:, अजं मोदयतीति वा] N. of a very useful medicinal plant, Common Carroway; the species called Apium Involueratum or Ligusticum Ajowan (Mar. ओवा). —लंबनं [अज इव लंब्यते गृह्यते कृष्णवर्णत्वात् कर्मणि ल्युट्] antimony. —लोमन्, -लोमी-मा [अजस्य लोमेव लोम मंजरी यस्य-स्या वा] cowage, Carpopogon Pruriens. —वस्ति: [अजस्य वस्तिरिव वस्तिर्यस्य] N. of a sage, or of a tribe sprung from him. —वीथि-थी *f.* [अजेन ब्रह्मणा निर्मिता वीथि: शाक. त.] one of the three divisions of the southern path comprehending the three asterisms मूल, पूर्वाषाढा and उत्तराषाढा; a sort of heavenly passage (गगनसेतु, यमनाला); पितृयानोऽजवीथ्याश्च यदगस्त्यस्य चांतरं Y. 3.184. 2. goat's path. —शृंगी [अजस्य मेषस्य शृंगमिव फलं यस्या: सा] N. of plant, विषाणी or Odina Wodier, highly medicinal, (Mar. मेंढाशिंगी), See मेषशृंगी.

अजका = अजिका below.

अजनं [अज् भावे ल्युट्] Moving, driving. —न: Brahmâ; °योनिज: born from Brahmâ i. e. Daksha.

अजनि: [अज्–अनि] A path, road.

अजा [न जायते इत्यजा] 1 (According to Sânkhya philosophy) Prakṛiti or Mâyâ; the verse which refers to अजा, (अजामेकां लोहितशुक्लकृष्णां &c.) is interpreted by the Vedântins as referring to the प्रकृति consisting of तेजस्, अप् and अन्न, See S. B. –2 A she-goat.–**Comp.** —गलस्तन: the fleshy protuberance or nipple hanging down from the neck of goats; (fig.) an emblem of anything worthless or useless; धर्मार्थकाममोक्षाणां यस्यैकोपि न विद्यते । °स्तनस्येव तस्य जन्म निरर्थकं ॥ स्तनवत्लंबते यः कंठे ऽजानां मणिः स विज्ञेयः Br. S. 65.3. —जीव:, -पालक: a goat-herd, See अजजीव &c. —तौल्वलि: [शाक० गण] N. of a sage who lived on the milk of goats (अजादुग्धेन वर्तमान:).

अजका, -अजिका (स्वार्थे कन् टाप्) 1 A young she-goat. –2 [अजस्य विकार: अवयव: गलस्तन: पुरीषं वा] The fleshy protuberance on the neck, or its excrement. –3. A disease of the pupil of the eye.–**Comp.** —जात: [अजकेव जात:] the above disease, (अजापुरीषप्रतिमो रुजावान् सलोहितो लोहितपिच्छलास्रः। विदार्य कृष्णं मध्येऽभ्युपैति तं चाजकाजातमिति व्यवस्येत् ॥

अजकवं:-वं The bow of *Siva* (शिवो हि अजेनैव धनुषा त्रिपुरासुरस्य वधेन अजं